

Overzicht van stemmingen in de Tweede Kamer

afdeling **Directie Inhoud**

aan De leden van de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport

datum 2 juni 2026

Betreffende wetsvoorstel:

36677

Wijziging van de Embryowet naar aanleiding van de derde wetsevaluatie

Eindstemming wetsvoorstel

Het wetsvoorstel is op 2 juni 2026 na hoofdelijke stemming met 95 stemmen voor en 48 stemmen tegen aangenomen door de Tweede Kamer.

Voor: SP, GroenLinks-PvdA, D66, Volt, PvdD, CDA, VVD en JA21 (met uitzondering van de leden Van den Berg, Boomsma en Ceulemans).

Tegen: 50PLUS, DENK, SGP, ChristenUnie, Van den Berg, Boomsma en Ceulemans (JA21), BBB, Lid-Keijzer, Groep-Markuszower, FVD en PVV.

Aangenomen amendement

Artikel I, onderdeel P, invoeging

9 (Bikker en Diederik van Dijk) over een verbod op het bevorderen van verboden handelingen

Met dit amendement beogen indieners om commerciële terbeschikking stelling van geslachtscellen, embryoselectie voor geslacht, kiembaanmodificatie, reproductief kloneren, Vitro Gametogenese (IVG)-embryo's en verkoop van embryo's en ei- en zaadcellen voor niet-medische toepassing in het buitenland aan banden te leggen. Meer specifiek gaat dit amendement over een verbod op het bemiddelen en adverteren voor dergelijke handelingen. Het gaat dan om een aanvulling van artikel 27 die een extraterritoriale werking krijgt.

In Nederland worden er diensten voor commerciële gendeselectie (zonder medische noodzaak) via IVF aangeboden. Hierdoor worden stellen in staat gesteld om zonder

Amendementen zijn in volgorde van stemming - op artikelnummer - weergegeven: allereerst de aangenomen en/of overgenomen amendementen, vervolgens de verworpen of ingetrokken amendementen en tenslotte eventuele moties. Vervangen amendementen zijn d.m.v. een → aangegeven: bijv. 7 → 8 → **20**. Amendement nr. 7 is vervangen door amendement nr. 8, dat op zijn beurt vervangen is door amendement nr. 20. De vette notatie van het stuknummer geeft aan dat dit het definitieve amendement is. De stemmingslijsten worden gemaakt op basis van de ongecorrigeerde draad van de vergadering.

datum 2 juni 2026

blad 2

medische aanleiding maar vanwege een sterke gendervoorkeur een embryo van het gewenste geslacht te selecteren om terug te plaatsen. Dat wordt over het algemeen uitgevoerd op Noord Cyprus, ondanks het verbod hierop in artikel 26 van de embryowet.

De commerciële genderselectie ontsnapt aan vervolging doordat de kliniek de geslachtsselectie niet zelf uitvoert, maar bemiddelt tussen cliënten en buitenlandse klinieken, zodat artikel 26 Embryowet daarop niet van toepassing is. Die is enkel van toepassing op Nederlandse handelingen omdat de Embryowet geen extraterritoriale werking kent. Het bedrijf is wel verantwoordelijk voor het faciliteren en exploiteren hiervan.

Een strafrechtelijk bemiddelings- en advertentieverbod is al van kracht bij het draagmoederschap. Een dergelijk verbod voor het adverteren en/of bemiddelen voor geslachtsselectie in het buitenland zou ook in de Embryowet van toepassing moeten zijn. Door embryowetsartikel 26 in lijn te brengen met artikel 151b van het Wetboek van strafrecht zou dit op dezelfde wijze kunnen verbieden.

Ook bedrijven die gameten (geslachtscellen) verkopen zijn actief in Nederland, in afwezigheid van een toepasselijk bemiddelings- en advertentieverbod. Daarnaast maken buitenlandse fertiliteitsklinieken nu wel reclame in Nederland, zoals het bedrijf IVF Spain (zie Kamervragen). Een nieuwe bepaling in de Embryowet kan deze activiteiten stoppen door de bemiddeling en/of het adverteren te verbieden voor handelingen in het buitenland die in eigen land niet toegestaan zijn.

Aangenomen. Voor: SP, 50PLUS, GroenLinks-PvdA, D66, PvdD, CDA, DENK, VVD, SGP, ChristenUnie, JA21, BBB, Lid-Keijzer, Groep-Markuszower, PVV en FVD.

Verworpen amendementen

Diverse artikelen, wijziging

17→18 (Claassen) over modelembryo's onderbrengen onder de Wlz met behoud van kernverboden

De indiener acht het wetsvoorstel onvolkomen op twee punten. In de eerste plaats wordt onderzoek met materiaal dat is ontstaan uit pluripotente stamcellen, en dat zich niet kan doorontwikkelen tot een mens, onderworpen aan hetzelfde regime als onderzoek met menselijke embryo's die zijn ontstaan door samensmelting van eicel en zaadcel. Daarmee wordt onderzoek dat juist géén menselijk leven beëindigt onnodig geremd, terwijl het regime van de Wet zeggenschap lichaamsmateriaal (Wzl) voor dit type materiaal beschikbaar is en specifiek voor lichaamsmateriaal is ontworpen. In de tweede plaats hanteert het wetsvoorstel een open einde door iedere «andere wijze van tot stand brengen» onder de embryodefinitie te brengen, waardoor de definitie zichzelf uitbreidt naarmate de wetenschap vordert, zonder dat de wetgever zich daarover opnieuw uitspreekt.

Het amendement adresseert beide gebreken in onderlinge samenhang. Het beperkt de definitie van embryo tot de cel of het samenhangend geheel van cellen, ontstaan door

datum 2 juni 2026

blad 3

samensmelting van een in het menselijk lichaam ontstane eicel en ten minste een in het menselijk lichaam ontstane zaadcel; aan deze categorie blijft het volledige Embryowetregime onverkort verbonden. Modelembryo's worden niet langer onder de Embryowet gebracht maar onder de WzI, met aanvullende waarborgen die in een afzonderlijke bepaling van de WzI worden vastgelegd: een categorisch verbod op iedere reproductieve toepassing, een maximale ontwikkelingstermijn van veertien dagen, een gebruiksbepanking voor uit het embryomodel in kweek gebrachte cellen, en een verbod op het inbrengen in een dier. Toekomstige ontstaanswijzen die onder het embryomodelbegrip zouden moeten vallen, vergen een afzonderlijke afweging door de wetgever; een open delegatiegrondslag wordt door indiener uitdrukkelijk niet wenselijk geacht, in lijn met het uitgangspunt dat het primaat bij de wetgever ligt.

Deze opzet doet recht aan de bijzondere positie van Nederland als ethisch verantwoord én wetenschappelijk prominent land voor voortplantings- en stamcelonderzoek. Zij verzwakt de bescherming van menselijk leven niet en versterkt tegelijk de werkbaarheid van de wet voor onderzoekers die met modelembryo's werken. Zij sluit aan bij de internationale wetenschappelijke standaard, die voor stamcel-gebaseerde embryomodellen een gefaseerde toetsingssystematiek hanteert en die nergens overgaat tot uniforme gelijkstelling met klassieke embryo's.

Verworpen. Voor: 50PLUS, BBB en Groep-Markuszower.

Diverse artikelen, invoeging

13 (Diederik van Dijk) over een onderscheid tussen embryo's en embryoachtige entiteiten

Het wetsvoorstel wijzigt de definitie van een embryo zodat ook entiteiten die niet het resultaat zijn van het samensmelten van een in het menselijk lichaam ontstane eicel en zaadcel, maar wel dezelfde essentiële functies voor doorgaande ontwikkeling hebben ook onder de definitie komen te vallen.

De indiener is van mening dat, los van de vraag of het moreel wenselijk is om entiteiten te ontwikkelen die op het oog niet te onderscheiden zijn van menselijke embryo's, er een fundamenteel ethisch onderscheid blijft bestaan tussen een embryo en dergelijke embryomodellen. Door embryo's en embryoachtige entiteiten op definitieniveau gelijk te schakelen, wordt door de wetgever onvoldoende recht gedaan aan de unieke waarde van menselijk leven dat op een natuurlijke wijze is ontstaan.

Om dit onderscheid te markeren, stelt de indiener daarom een definitieplitsing voor. Het begrip «embryo» krijgt een aparte definitieomschrijving en er wordt een nieuw begrip toegevoegd, namelijk «embryoachtige entiteiten». Onder dit nieuwe begrip volgt de door het wetsvoorstel voorgestelde opsomming van mogelijke ontstaanswijzen van dergelijke entiteiten. Hiermee biedt de wetgever een juridische verankering van het ethische onderscheid tussen embryo en embryoachtige entiteiten.

Na hoofdelijke stemming verworpen. Voor: 50PLUS, DENK, SGP, ChristenUnie, Van den Berg, Boomsma en Ceulemans (JA21), BBB, Lid-Keijzer, Groep-Markuszower, FVD en PVV.

datum 2 juni 2026

blad 4

Artikel I, onderdeel A, invoeging

Artikel I, onderdeel O, invoeging

12→16 (Diederik van Dijk en Bikker) over een verbod op andere manieren van totstandbrenging voor ELS

De regering stelt voor om in de nieuwe definitie van het begrip embryo een opsomming te geven van de mogelijke ontstaanswijzen van embryo's. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen de ontstaanswijze van «klassieke embryo's» en embryoachtige structuren. Voor deze tweede categorie worden vijf mogelijke ontstaanswijzen opgesomd. Als vijfde mogelijkheid wordt «een andere wijze van tot stand brengen» genoemd. De indieners vinden een dergelijke open-einde-formulering onwenselijk. Hiermee komen immers alle nu nog onbekende manieren om embryo's tot stand te brengen direct onder het bereik van de Embryowet, zonder verdere betrokkenheid van de wetgever. De indieners vinden dat als er een nieuwe ontstaanswijze van embryo's wordt uitgevonden de wetgever een expliciete keuze moet maken of, en zo ja hoe deze in de Embryowet wordt opgenomen. Dit amendement schrapt daarom de zinsnede «een andere wijze van tot stand brengen». Daarnaast wordt elke andere wijze van tot stand brengen van embryo's dan reeds in de begripsbepaling expliciet verboden.

Na hoofdelijke stemming verworpen. Voor: 50PLUS, DENK, SGP, ChristenUnie, Van den Berg, Boomsma en Ceulemans (JA21), BBB, Lid-Keijzer, Groep-Markuszower, FVD en PVV.

Artikel I, onderdeel O, invoeging

10→14 (Diederik van Dijk en Bikker) over een verbod op het gebruiken van bij zwangerschapsafbreking verkregen materiaal

Uit de nota naar aanleiding van het verslag blijkt dat, voor zover de regering bekend, in Nederland geen embryoachtige structuren (ELS) tot stand worden gebracht met gebruik van geslachtscellen of embryo's die verkregen zijn na abortus. Het ligt volgens de nota «om wetenschappelijke redenen niet voor de hand om deze cellen direct te gebruiken om ELS tot stand te brengen». Deze mogelijkheid wordt echter ook niet expliciet verboden, noch in de Embryowet, noch in de Wet foetaal weefsel. Om uit te sluiten dat dit in de toekomst mogelijk toch gebeurt, verbiedt dit amendement expliciet het tot stand brengen van ELS met geslachtscellen en embryo's die verkregen zijn na abortus op grond van de Wet foetaal weefsel.

Na hoofdelijke stemming verworpen. Voor: 50PLUS, DENK, SGP, ChristenUnie, Van den Berg, Boomsma en Ceulemans (JA21), BBB, Lid-Keijzer, Groep-Markuszower, FVD en PVV.

datum 2 juni 2026

blad 5

Artikel I, onderdeel O, invoeging

11→15 (Diederik van Dijk en Bikker) over een verbod op het tot stand brengen van een embryo met IVG-geslachtscellen voor reproductieve doeleinden

Met dit amendement wordt het tot stand brengen van embryo's met IVG-geslachtscellen voor reproductieve doeleinden verboden. Uit de memorie van toelichting blijkt dat de wetenschap op dit moment niet in staat is een zwangerschap tot stand te brengen door samensmelting van een of meer IVG-geslachtscellen, maar dat dit niet uit te sluiten is in de toekomst. De indieners vinden dat, als deze praktijk ooit technisch mogelijk wordt, de wetgever een expliciete keuze moet maken om dit al dan niet toe te staan.

Na hoofdelijke stemming verworpen. Voor: 50PLUS, DENK, SGP, ChristenUnie, Van den Berg, Boomsma en Ceulemans (JA21), BBB, Lid-Keijzer, Groep-Markuszower, FVD en PVV.

Artikel I, onderdeel O, wijziging

8 (Bikker en Diederik van Dijk) over een verbod op het speciaal tot stand brengen van ELS

Het wetsvoorstel wijzigt de definitie van een embryo, onder andere zo dat embryo's die tot stand zijn gebracht door het samenbrengen van pluripotente stamcellen ook onder de definitie van een embryo vallen. Deze embryo like structures (ELS) bootsen een intact «klassiek» embryo na, maar zijn niet ontstaan uit de samensmelting van een in het menselijk lichaam geproduceerde eicel met een of meer in het menselijk lichaam geproduceerde zaadcellen, maar uit stamcellen die zijn gevormd uit «normale» lichaamscellen en zo zijn geprogrammeerd dat ze zich gaan gedragen als embryonale stamcellen. ELS kunnen beschouwd worden als modelembryo's die de driedimensionale ontwikkeling van een embryo geheel of gedeeltelijk nabootsen. Met ELS kan onderzoek worden gedaan naar processen die in een embryo plaatsvinden zonder dat daarvoor embryo's door middel van bevruchting tot stand hoeven te worden gebracht. De meeste typen ELS bootsen slechts een embryo gedeeltelijk na. Deze ELS missen namelijk voorlopercellen en structuren die zijn voor een complete embryonale ontwikkeling. In de toekomst zal het vermoedelijk ook mogelijk zijn om een type ELS tot stand te brengen dat wel een intact embryo nabootst en dat zodanig op een «klassiek» tot stand gebracht embryo lijkt, dat – als de omstandigheden daarvoor juist zouden zijn – het niet uit te sluiten is dat dat deze zich kan ontwikkelen tot een mens.

Indieners hebben de overtuiging dat er een ethisch verschil blijft bestaan tussen «klassieke» embryo's en ELS. Echter, als ELS een intact embryo nabootsen is het onderscheid met een «klassiek» embryo in de praktijk moeilijk te maken. Als een bepaald type ELS de mogelijkheid in zich draagt om zich tot een mens te ontwikkelen, dan is dezelfde terughoudendheid als bij een klassiek embryo, met dezelfde potentie tot ontwikkeling tot een mens, gerechtvaardigd. Daarom stellen indieners met het amendement voor om het verbod zoals in artikel 24 is opgenomen op het speciaal tot stand brengen en gebruik voor wetenschappelijk onderzoek ook te laten gelden voor ELS die een intact «klassiek» embryo nabootsen. ELS die slechts gedeeltelijk een embryo

datum 2 juni 2026

blad 6

nabootsen vallen niet onder de definitie van «embryo». Kweek en wetenschappelijk onderzoek van deze typen ELS blijft toegestaan

Na hoofdelijke stemming verworpen. Voor: 50PLUS, DENK, SGP, ChristenUnie, Van den Berg, Boomsma en Ceulemans (JA21), BBB, Lid-Keijzer, Groep-Markuszower, FVD en PVV.

Moties

19 (Bikker) over een ethische reflectie door de Gezondheidsraad op nieuwe technieken om een embryo tot stand te brengen

Met algemene stemmen aangenomen.

20 (Bikker) over de CCMO laten rapporteren over het aantal en de aard van de onderzoeken met intacte ELS

Aangenomen. Voor: SP, 50PLUS, D66, Volt, CDA, DENK, VVD, SGP, ChristenUnie, JA21, BBB, Lid-Keijzer, Groep-Markuszower, PVV en FVD.

21 (Bikker) over in Europees verband zicht houden op internationale ontwikkelingen op het terrein van embryo-onderzoek

Met algemene stemmen aangenomen.

22 (Vliegenthart) over de Embryowet binnen twee jaar evalueren en daarbij expliciet de toekomstbestendigheid meenemen

Aangenomen. Voor: SP, GroenLinks-PvdA, 50PLUS, D66, Volt, CDA, DENK, VVD, JA21, BBB, PVV en FVD.

23 (Vliegenthart) over onafhankelijk onderzoek naar misstanden bij donorconceptie

Aangenomen. Voor: SP, 50PLUS, GroenLinks-PvdA, D66, Volt, PvdD, CDA, DENK, VVD, SGP, ChristenUnie, JA21, BBB, Lid-Keijzer, PVV en FVD.